

ZARZADZENIE nr 19/2022
Rektora Akademii Nauk Stosowanych im. Józefa Gołuchowskiego
z dnia 1 października 2022 r.
w sprawie wprowadzenia polityki dostępności Akademii Nauk Stosowanych
im. Józefa Gołuchowskiego

Na podstawie art. 23 ust. 2 pkt. 11, art.11 ust.1, pkt.6 i art.89, art.93 ust. oraz art. 365 pkt. 6 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (T. j. Dz. U. 2022. poz. 574 z późn. zm.), działając w oparciu o postanowienia § 21 ust.2 i ust.5 pkt.1 Statutu Akademii Nauk Stosowanych im. Józefa Gołuchowskiego (zwanej dalej ANSG), wprowadzonego uchwałą nr 4/2022 Zgromadzenia Wspólników Ostrowieckiej Szkoły Biznesu - spółki z o. o. (założyciela ANSG) z dnia 20 kwietnia 2022 r., **zarządza się co następuje:**

§ 1

W celu stworzenia osobom z niepełnosprawnością warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na uczelnie w celu odbywania kształcenia, kształceniu na studiach oraz zagwarantowania pomocy socjalnej i finansowej w trakcie studiów, wprowadza się „ **Politykę Dostępności Akademii Nauk Stosowanych im. Józefa Gołuchowskiego**”.

§ 2

1. Do zapoznania się z w/w Polityką, o której mowa w § 1 i stosowania zawartych w niej postanowień zobowiązują nauczycieli akademickich, studentów i pracowników uczelni
2. Treść niniejszej polityki udostępnia się na stronie podmiotowej Uczelni.

§ 3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 października 2022 r. Jednocześnie traci moc zarządzenie nr 30/2019 Rektora WSBiP z dnia 23 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia polityki dostępności WSBiP w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Wykonano w 1 egz.

Egz. nr 1- Rektorat

Dok. wykonał: Stefan SUSKA- Dyrektor Biura Org.- Prawnego

Polityka Dostępności

Akademii Nauk Stosowanych im. Józefa Gołuchowskiego

Wstęp – wprowadzenie

Stosując się do zasad działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami, określonych w art. 24 Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r., przyjętą, ratyfikowaną i potwierdzoną przez Prezydenta i Rząd Rzeczypospolitej Polskiej dnia 6 września 2012 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169), zapisów art. 70 pkt.4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 11 ust.1, pkt. 6 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r., Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, **Akademia Nauk Stosowanych im. Józefa Gołuchowskiego** zwana dalej „ANSG lub Uczelnią”, przyjęła i stosuje wprowadzoną zarządzeniem Rektora ANSG nr 19/2022 z dnia 1 października 2022 r., „**Politykę Dostępności Akademii Nauk Stosowanych im. Józefa Gołuchowskiego**”, zwaną dalej „Polityką”.

Przyjęta „Polityka” jest wykładnią i stanowi wytyczne do realizacji zadań „Uczelni” wykonywanych zgodnie z przepisami prawa odnoszącymi się do osób z niepełnosprawnościami. Zapisy i postanowienia niniejszej Polityki stanowią bazę w opracowaniu wieloletniej **Strategii Dostępności** (dokumentu zawierającego wszystkie aspekty funkcjonowania uczelni w obszarach dydaktyki, infrastruktury, organizacji i obsługi procesu szkolenia, dokumentu będącego drogowskazem dla obecnych jak i przyszłych władz uczelni jak likwidować bariery i tworzyć uczelnie przyjazną osobom z niepełnosprawnością).

Przy opracowaniu „Polityki” oprócz wymogów zawartych w ustanowionym prawodawstwie dotyczącym osób z niepełnosprawnością, korzystano z doświadczeń innych uczelni, ale głównie uwzględniono wyniki prac i rekomendacje Komisji ds. Wyrównywania Szans Edukacyjnych przy Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), zawartych w „**Projekcie Dobrych Praktyk w Zakresie Wsparcia Studentów z Niepełnosprawnością w Szkołach Wyższych**” – dodatek do KSSN 1(16)/2017.

AKTY PRAWNE I INNE DOKUMENTY

Niniejsza „Polityka” została stworzona w oparciu o następujące akty prawne i dokumenty:

- Uchwała Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych z dnia 25 grudnia 1993 r. Rezolucja 48/96: Standardowe zasady wyrównywania szans osób niepełnosprawnych;
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., poz. 483, z późn. zm.);

- Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych z dnia 13 grudnia 2006 r., ratyfikowana przez Polskę dnia 6 września 2012 r. (art. 9 KPON, Dz. U. z 2012 r., poz. 1169);
- Program rządowy Dostępność Plus 2018 – 2025, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju 2018 r.;
- Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. – Karta Praw Osób Niepełnosprawnych (M.P. z 1997 r., nr 50, poz. 475);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 85, 374, 695),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r., nr 1172, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2019 r., poz. 1696 z późn. zm.);
- Dokumentacja NCBR dotycząca konkursu nr POWR.03.05.00-IP.08-00-DOS/19 – Załącznik nr 12 Modele wsparcia uczelni w celu zwiększenia ich dostępności dla osób z niepełnosprawnościami;
- Projekt Dobrych Praktyk w Zakresie Wsparcia Studentów z Niepełnosprawnością w Szkołach Wyższych – dodatek do KSSN 1(16)/2017;
- Wytyczne dostępności treści internetowych WCAG (Web Content Accessibility Guidelines) – zestaw rekomendacji odnoszący się do sposobu tworzenia treści internetowych, aby były dostępne dla jak największej grupy użytkowników, szczególnie dla szerokiego grona użytkowników z niepełnosprawnościami.
- Poradnik „**Standardy dostępności budynków dla osób niepełnosprawnych**”, wydany w 2017 r. przez Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa.

PODSTAWOWE POJĘCIA

- Bariery architektoniczne – bariery w środowisku zbudowanym ograniczające uczestnictwo w życiu społecznym osobom ze specjalnymi potrzebami, w tym osobom z niepełnosprawnością stałą i tymczasową oraz osobom starszym na zasadzie równości z innymi osobami;
- Dostępność – oznacza dostępność architektoniczną, cyfrową oraz informacyjno-komunikacyjną, co najmniej w zakresie określonym przez minimalne wymagania, będącą wynikiem uwzględnienia uniwersalnego projektowania albo zastosowania racjonalnego usprawnienia;
- Dyskryminacja – sytuacja, w której człowiek ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, jest traktowany mniej korzystnie niż jest/ byłby traktowany inny człowiek w porównywalnej sytuacji;
- Osoba z niepełnosprawnościami – taka osoba, która ma długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub w zakresie zmysłów, co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać jej pełny i skuteczny udział w życiu społecznym, na zasadzie równości z innymi osobami;

- Osoba ze szczególnymi potrzebami – każda osoba, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na równi z innymi osobami;
- Projektowanie uniwersalne – projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania. Uniwersalne projektowanie nie wyklucza pomocy technicznych dla szczególnych grup osób niepełnosprawnych, jeżeli jest to potrzebne;
- Projektowanie włączające – proces projektowania nowoczesnych technologii z aktywnym udziałem adresatów rozwiązań;
- Tekst alternatywny – krótki opis elementów nietekstowych, takich jak zdjęcia, rysunki, wykresy, tabele, grafika, ilustracje, infografika, animacje itp., aby osoby z dysfunkcją wzroku, korzystające z technologii asystujących, tj. czytnik ekranu, mogły otrzymać istotną informację na temat zawartości elementów nietekstowych;
- Transkrypcja tekstowa zawiera wypowiedziane słowa w nagraniu dźwiękowym;
- Tyflografika – grafika dla osób niewidomych i słabowidzących; graficzne odwzorowanie i przedstawienie rzeczywistości, przy zastosowaniu skali, proporcji i generalizacji, w sposób dostępny dotykowo osobom niewidomym i o ograniczonej percepcji wzrokowej;

OBSZARY DOSTĘPNOŚCI ORAZ OSOBY OBJĘTE OBSZAREM ZAINTERESOWANIA POLITYKI

Przyjęta „Polityka” stanowi wytyczne do realizacji zadań Wyższej Szkoły Biznesu i Przedsiębiorczości zgodnie z przepisami prawa odnoszącymi się do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Rektor WSBiP, działając z poszanowaniem zapisów Karty Praw Osób Niepełnosprawnych, uwzględnia problematykę osób ze szczególnymi potrzebami we wszystkich obszarach swojej działalności.

Polityka dostępności WSBiP uwzględnia 6 kluczowych obszarów:

Obszar 1 – Struktura organizacyjna

Obszar 2 – Architektura

Obszar 3 – Technologie wspierające

Obszar 4 – Procedury

Obszar 5 – Rodzaje wsparcia edukacyjnego

Obszar 6 – Szkolenia podnoszące świadomość niepełnosprawności

„Polityka” uwzględnia potrzeby osób z niepełnosprawnościami we wszystkich 12. obszarach dysfunkcji, tj.:

- 1) niepełnosprawność intelektualna;
- 2) choroby psychiczne;
- 3) zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu;
- 4) choroby narządu wzroku;
- 5) niepełnosprawność narządu ruchu;
- 6) epilepsja;
- 7) choroby układu oddechowego i krążenia;
- 8) choroby układu pokarmowego;
- 9) choroby układu moczowo-płciowego;
- 10) choroby neurologiczne;
- 11) inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego;
- 12) całościowe zaburzenia rozwojowe.

Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości poza wymienionymi grupami niepełnosprawności będzie uwzględniać w 6 obszarach dostępności również potrzeby innych osób, m.in. osób starszych, kobiet w ciąży, czy osób o nietypowym wzroście.

Uwarunkowania – zadania kwalifikujące uczelnię do określonego poziomu wsparcia studentów z niepełnosprawnością oraz sposób ich wdrażania i stosowania w ANSG w różnych okresach.

Jak zaznaczono we wstępie w opracowaniu „Polityki” kierowano się wynikami prac i rekomendacjami Komisji ds. Wyrównywania Szans Edukacyjnych przy Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), zawartych w „**Projekcie Dobrych Praktyk w Zakresie Wsparcia Studentów z Niepełnosprawnością w Szkołach Wyższych**”. Komisja ta w zależności od ilości i jakości wprowadzonych praktyk w uczelni, wyróżnia trzy poziomy wsparcia studentów z niepełnosprawnością:

- *poziom wsparcia bazowy;*
- *poziom wsparcia standardowy;*
- *poziom wsparcia ponadstandardowy.*

Na podstawie analizy wykonanych prac, zrealizowanych zadań i wprowadzonych praktyk na rzecz wsparcia studentów z niepełnosprawnością w Wyższej Szkole Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu od jej powstania w 1996 roku do 2019 roku, wykonanych do końca 2021 roku, zadań zrealizowanych w ramach **PROJEKTU POWR. 03.05. 00-00 A015/ 19-00 „WSBiP – uczelnia dostępna”**, w niniejszej Polityce określono i przyjęto, że Uczelnia osiągnęła bądź osiągnie jeden z ww. poziomów wsparcia studentów z niepełnosprawnością.

1) Okres od 1996 roku do 2019 roku – działania i przedsięwzięcia realizowane w WSBiP warunkujące osiągnięcie przez Uczelnię „bazowego poziomu wsparcia studentów z niepełnosprawnością”.

ANSG jest uczelnią wyższą i działa w oparciu o ustawę z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (T. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 574 z późn.zm.). **Akademia Nauk Stosowanych im. Józefa Gołuchowskiego** (wcześniej Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim) została utworzona decyzją Ministra Edukacji Narodowej nr DSW 3-0145-51/AM/96 z dn. 19.03.1996 r. i wpisana do rejestru uczelni niepublicznych i związków uczelni niepublicznych pod numerem 82. Stosownie do decyzji Ministra Edukacji i Nauki z dnia 9 marca 2022r., znak: (DSW-WNN.8014.21.2022.KT.3), wyrażającej zgodę na przekształcenie WSBiP w Ostrowcu Św. na Akademię Nauk Stosowanych im. Józefa Gołuchowskiego, Zgromadzenie Wspólników Ostrowieckiej Szkoły Biznesu - spółki z o. o. na swoim posiedzeniu w dniu 2 kwietnia 2022r., podjęło uchwałę nr 3/2022 w sprawie zmiany nazwy z dniem 1 października 2022 r., Wyższej Szkoły Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim na Akademię Nauk Stosowanych im. Józefa Gołuchowskiego.

Do roku 2007 w obowiązujących przepisach prawa dotyczącego szkolnictwa wyższego brak było zapisów i instrumentów finansowego wsparcia (dotacji) uczelni na organizację edukacji wyrównującej szanse studentów niepełnosprawnych. W tym okresie Uczelnia w oparciu o własne środki finansowe, kierując się zapisami zawartymi w przepisach ogólnie obowiązujących w kraju, takich jak: Ustawa z dnia 27 lipca 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r., wprowadzającą Kartę Praw Osób Niepełnosprawnych i innych, systematycznie wykonywała określone prace, zadania, wprowadzała własne rozwiązania dotyczące wsparcia studentów niepełnosprawnych. Były to głównie rozwiązania z obszaru architektonicznych usprawnień.

Dopiero od 2007 r., zgodnie z ówczesną ustawą o szkolnictwie wyższym „Uczelnia” zaczęła otrzymywać dotacje na organizację edukacji wyrównującej szanse studentów niepełnosprawnych. Dotychczas realizowane działania „Uczelni” na rzecz studentów niepełnosprawnych były systematycznie rozwijane, co zaowocowało przyjęciem konkretnych rozwiązań i przedsięwzięć, takich jak:

- 1) Zarządzenie Rektora nr 25/2012 z dnia 15 grudnia 2012 r. o powołaniu **Opiekuna studentów niepełnosprawnych**, którego zobowiązano do określania i przedstawiania dziekanom wydziałów szczególnych potrzeb studentów w zakresie organizacji i realizacji procesu dydaktycznego, w tym dostosowywania warunków odbywania studiów do rodzaju niepełnosprawności.
- 2) Utworzenie bazy danych (listy – wykazu studentów z niepełnosprawnościami wraz z orzeczeniami), która przechowywana jest zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych.
- 3) Zapisy określające prawa studentów z niepełnosprawnością w wewnątrzuczelnianych aktach prawnych;

- 4) Opracowany Regulamin świadczeń dla studentów, w którym zostały zawarte w nim zasady i formy pomocy finansowej dla studentów w postaci stypendiów, w tym stypendiów dla osób niepełnosprawnych oraz zapomóg.
- 5) Wykonanie szeregu zadań inwestycyjnych w zakresie likwidacji barier dostępności w obszarze architektonicznym i komunikacyjnym.
- 6) Wydzielenie i oznakowanie stanowisk postojowych dla samochodów dla potrzeb osób niepełnosprawnych na parkingach przed budynkami dydaktycznymi uczelni;
- 7) W zakresie wyposażenia materiałowego i sprzętowego zakupienie między innymi krzeseł z wyprofilowanym siedziskiem, dostosowanym do niepełnosprawnych z dysfunkcją kręgosłupa, biurzek z regulowaną wysokością blatu itp.
- 8) Prowadzono szkoleń informacyjnych ze studentami z niepełnosprawnymi z zakresu wykorzystania istniejących w Uczelni i jej filiach udogodnień dla niepełnosprawnych i umiejętności korzystania z nich.
- 9) Stworzenie w uczelni form i metod dostosowania procesu rekrutacji dla osób z niepełnosprawnościami będącymi kandydatami na studia oraz samego procesu dydaktycznego kształcenia studentów w trakcie trwania studiów.
- 10) Umożliwienie studentom z niepełnosprawnością możliwości z korzystania ze wsparcia i terapii psychologicznej świadczonych przez Akademicką Niepubliczną Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną znajdującą się na terenie Uczelni.

Przedstawione powyżej dotychczasowe przedsięwzięcia i zadania wykonane i wprowadzone w Uczelni upoważniają do stwierdzenia, że w opisywanym okresie, tj. od 1996 roku do 2019 roku

„Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości osiągnęła bazowy poziom wsparcia studentów z niepełnosprawnością”.

2) Okres od 2019 roku do 2021 roku – działania i przedsięwzięcia realizowane w WSBiP warunkujące osiągnięcie przez Uczelnię „standardowego poziomu wsparcia studentów z niepełnosprawnością”.

Ambicją i celem „Uczelni” było , aby w maksymalnie do 2021 roku, WSBiP osiągnęła „standardowy poziom wsparcia studentów z niepełnosprawnością”.

„Uczelnia” realizowała i realizuje ścieżkę MIDI w ramach projektu „Uczelnia dostępna”.

Do osiągnięcia założonego celu niezbędne było zrealizowanie 13. niżej przedstawionych **rekomendowanych** przez Komisję ds. Wyrównywania Szans Edukacyjnych przy Konfederacji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) **wymagań (warunków)** zawartych w „**Projekcie dobrych praktyk w zakresie wsparcia studentów z niepełnosprawnością w szkołach wyższych**”.

Warunkami (wymaganiami) tymi są:

- 1) **Powołanie jednostki organizacyjnej (np. Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych(BON)).**
Wraz ze wzrostem liczby studentów z niepełnosprawnością należy podjąć działania na rzecz powołania jednostki organizacyjnej zajmującej się coraz bardziej sprofesjonalizowanymi formami wsparcia. Jednostka ta powinna zostać wpisana w strukturę organizacyjną uczelni.
- 2) **Stworzenie modelu współpracy powstałej jednostki organizacyjnej ze studentami z niepełnosprawnościami.**
Pracownicy powstałej jednostki organizacyjnej powinni aktywnie współpracować ze studentami z niepełnosprawnościami, wsłuchując się w ich potrzeby oraz konsultując z nimi działania mające na celu wdrożenie racjonalnych usprawnień.
- 3) **Zaplanowanie i wdrożenie systemu szkoleń dla pracowników uczelni oraz studentów**
Zwiększanie świadomości członków wspólnoty akademickiej (pracowników i studentów) jest jedną z najbardziej efektywnych praktyk ułatwiających wdrożenie różnorodnych form wsparcia studentów z niepełnosprawnością. Szkolenia i warsztaty powinny być zróżnicowane i dotyczyć różnego typu niepełnosprawności oraz prezentacji różnych form wsparcia studentów z niepełnosprawnością w procesie kształcenia.
- 4) **Systematyczne udostępnianie przestrzeni i infrastruktury uczelni dla potrzeb studentów z różnymi rodzajami niepełnosprawności.**
Uczelnia powinna systematycznie dostosowywać przestrzeń i infrastrukturę uczelni do potrzeb studentów z niepełnosprawnością ruchu (np. poprzez dostępność architektoniczną), z niepełnosprawnością wzroku (np. poprzez oznakowania sal w alfabecie brajla czy instalowanie wind z informacją głosową), z niepełnosprawnością słuchu (np. poprzez zakładanie pętli indukcyjnych w salach). Bez podjęcia powyższych działań nie można mówić o pełnej realizacji prawa do studiowania. Każda uczelnia powinna zatem dołożyć starań, aby tę dostępność z roku na rok powiększać.
- 5) **Udostępnienie akademików dla potrzeb studentów z niepełnosprawnościami.**
W akademikach powinny zostać przygotowane zgodnie ze standardami uniwersalnego projektowania pokoje dla osób z niepełnosprawnością ruchu oraz z innymi rodzajami niepełnosprawności.
- 6) **Wprowadzenie usługi asystenta edukacyjnego.**
Wraz z rozwojem Biura ds. ON oraz poszerzaniem oferty wsparcia należy rozważyć wprowadzenie usługi asystenta edukacyjnego. W zakresie obowiązków asystenta powinno znaleźć się m.in. tworzenie notatek oraz pomoc w kwestiach administracyjnych na uczelni. Asystentura edukacyjna to wsparcie nie tylko dla studentów z niepełnosprawnością ruchu, ale również z niepełnosprawnością wzroku, słuchu lub innymi rodzajami, w zależności od indywidualnych potrzeb studenta.
- 7) **Wprowadzenie usługi tłumacza języka migowego.**
Dla studentów niedosłyszących, znających język migowy, wskazane jest zapewnienie dostępności treści przekazywanych podczas zajęć poprzez wprowadzenie usługi tłumacza przez asystenta edukacyjnego.

8) Adaptowanie materiałów dydaktycznych.

Przystosowanie materiałów dydaktycznych m.in. notatek, książek, podręczników, ćwiczeń dla potrzeb studentów z niepełnosprawnościami wiąże się z koniecznością ich zapisania w postaci czarnego druku lub utrwalenia w dostępnej wersji elektronicznej. Materiały powinny być przygotowane profesjonalnie i zawsze pod kątem potrzeb studenta, ale o ile to możliwe powinny być dostępne dla większej grupy studentów, np. zarówno dla osób słabowidzących, jak i osób niewidomych korzystających z syntezy mowy. Adaptacja może wiązać się także ze stworzeniem możliwości samodzielnego opracowania i przygotowania materiałów dydaktycznych przez samych studentów, np. skanowania, ksero, drukowania do formatu A3.

9) Wprowadzenie lektoratów z języków obcych w formie alternatywnej.

Lektoraty z języków obcych powinny być prowadzone w formie dostosowanej dla studentów z różnymi niepełnosprawnościami, głównie słuchu i wzroku oraz osób z problemami komunikacyjnymi.

10) Wprowadzenie zajęć z wychowania fizycznego w formie alternatywnej.

Zajęcia z wychowania fizycznego powinny być zorganizowane w takiej formie, aby student mógł w nich uczestniczyć, niezależnie od swojej niepełnosprawności.

11) Przystosowanie stanowisk komputerowych.

Organizacja takich stanowisk powinna uwzględniać potrzeby osób z różnymi niepełnosprawnościami (wyposażenie w specjalistyczne oprogramowanie oraz urządzenia peryferyjne). Stanowiska można zorganizować m.in. w bibliotece lub w specjalnej sali komputerowej.

12) Zapewnienie dostępnej informacji elektronicznej.

Wszelkie publikowane materiały w formie elektronicznej powinny być dostępne zgodnie ze standardem WCAG 2.0. Materiały filmowe zamieszczane na stronie dedykowanej studentom z niepełnosprawnościami powinny mieć dołączoną ścieżkę z audiodeskrypcją i napisy. Zdjęcia, grafiki i wykresy powinny być uzupełnione opisem alternatywnym. Dotyczy to również kursów e-learningowych. Treści na stronie internetowej mogą także być przetłumaczone na język migowy.

13) Przestrzeganie 7 zasad wsparcia edukacyjnego.

Istotny jest fakt, by uczelnie przestrzegały siedmiu zasad wsparcia edukacyjnego studentów z niepełnosprawnością, do którego zaliczana jest: indywidualizacja, podmiotowość, rozwijanie potencjału osoby niepełnosprawnej w związku z realizowanym przez nią procesem kształcenia, racjonalność dostosowania, utrzymanie standardu akademickiego, adaptacje najbliższe standardowemu przebiegowi zajęć, równe prawa i obowiązki. Zasady te zostały uchwalone przez Prezydium KRASP 2 czerwca 2016 r.

Spełnianie w/w. **13 wymagań (warunków)** niezbędnych do osiągnięcia zakładanego **standardowego poziomu wsparcia studentów z niepełnosprawnością**, „Uczelnia” systematycznie realizuje i ma zamiar je osiągnąć, poprzez realizację inwestycji, zadań i przedsięwzięć na rzecz studentów z niepełnosprawnością, korzystając z:

- **środków finansowych w kwocie 2 578 060,00 PLN, realizowanego od 01 listopada 2019 r. do 31 grudnia 2021 r. PROJEKTU POWR. 03. 05. 00-00 - A015/19-00 „WSBiP – uczelnia dostępna”,**
- **środków finansowych przyznawanych corocznie uczelni przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach *”funduszu wsparcia osób niepełnosprawnych”*.**

Aktualnie w ANSG zadania i przedsięwzięcia z zakresu dostępności dla osób niepełnosprawnych realizowane są w **6. obszarach**. Stan wykonanych i planowanych zadań w poszczególnych obszarach przedstawia się następująco:

W obszarze 1 - Struktura organizacyjna

- 1) Od 1 listopada 2019 r., w Uczelni został zatrudniony konsultant ds. osób niepełnosprawnych.
- 2) Od 1 stycznia 2020 r. został zatrudniony ekspert ds. konsultacji dokumentów strategii.
- 3) Zarządzeniem Rektora nr 29/2020 z 5 czerwca 2020 r. utworzone zostało Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych (BON), które przejęło obowiązki pełnione dotychczas przez opiekuna studentów niepełnosprawnych. W zarządzeniu rektora określono szczegółowe zadania BON, które znalazło się również w strukturze organizacyjnej Uczelni. Do głównych zadań BON należy m.in.:
  - reprezentowanie interesów niepełnosprawnych studentów i pracowników,
  - inicjowanie działań mających na celu stworzenie studentom warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia poprzez dostosowywanie aktów prawnych i procedur uczelnianych,
  - pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów i weryfikowanie nowych potrzeb studentów w zakresie niepełnosprawności;
- 4) W regulaminie studiów ANSG wprowadzonym zarządzeniem Rektora nr 12/2022 z dnia 30 kwietnia 2022 r., zawarte zostały zapisy dotyczące wsparcia studentów z niepełnosprawnością, i tak:
  - a) *„Rektor powołuje uczelnianego opiekuna studentów niepełnosprawnych. Zadaniem opiekuna jest określanie i przedstawianie Rektorowi szczególnych potrzeb studentów w zakresie organizacji i realizacji procesu dydaktycznego, w tym dostosowania warunków odbywania studiów do rodzaju niepełnosprawności”,*
  - b) zapis o prawach studentów z niepełnosprawnością, stanowi ,że mogą oni ubiegać się o:
    - dostosowanie warunków zaliczenia/egzaminu poprzez: wydłużenie czasu pisania zwiększenie czcionki, zmianę formy ustnej na pisemną, zmianę formy pisemnej na ustną;
    - udostępnienie materiałów dydaktycznych ze wskazanych przedmiotów;

- dodatkowe zajęcia uwzględniające szczególne potrzeby osób niepełnosprawnych;
  - indywidualny program i plan studiów;
  - zmianę sali wykładowej (*jeżeli sala wyznaczona do prowadzenia zajęć, ze względu na swoją lokalizację, jest niedostępna dla studenta z niepełnosprawnością narządu ruchu, student lub wykładowca zgłasza tę sytuację w jednostce odpowiedzialnej za przygotowanie planu zajęć, wnosząc o zmianę sali*).
  -
- 5) W regulaminie świadczeń dla studentów ANSG, wprowadzonym oddzielnym zarządzeniem Rektora z dnia 1 października 2022 r., określono zasady ubiegania się studentów o poszczególne rodzaje stypendiów i zapomogi, w tym stypendium dla osób niepełnosprawnych oraz zasady przyznawania tego stypendium.
  - 6) Utworzono profil na facebooku „ANSG – Uczelnia dostępna”, na którym zamieszczane są informacje promujące ideę dostępności uczelni dla niepełnosprawnych.
  - 7) Na stronie podmiotowej Uczelni utworzono oddzielną zakładkę zawierającą informacje dotyczące studentów z niepełnosprawnością.
  - 8) Opracowano i wprowadzono oficjalne logo „ANSG – uczelnia dostępna”.
  - 9) Na bieżąco opracowywane są materiały informacyjno-promocyjne, specjalnie sprofilowane pod odpowiednie grupy odbiorców, kandydatów na studia, studentów i słuchaczy.
  - 10) Opracowywana jest wieloletnia „Strategia Dostępności” – dokument o charakterze planistycznym obejmującym wszystkie aspekty funkcjonowania uczelni i stanowiący punkt odniesienia i drogowskaz dla obecnych jak i przyszłych władz Uczelni jak likwidować, bariery i tworzyć uczelnie przyjazną osobom z niepełnosprawnościami.

W obszarze 2 – Architektura

- 1) W obszarze likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych wykonano:
  - a) na parkingach przed budynkami dydaktycznymi uczelni, wydzielono i oznakowano stanowiska postojowe dla samochodów dla potrzeb osób niepełnosprawnych;
  - b) przebudowano schody zewnętrzne przy wejściach do budynków Uczelni (Blok B i C), uwzględniając w nich podjazdy – najazdy dla wózków dla osób niepełnosprawnych;
  - c) wewnątrz budynków na schodach łączących parter z pierwszą kondygnacją zamontowano pochylnie wjazdowe dla wózków dla osób niepełnosprawnych;

- d) w budynku dydaktycznym przebudowano dwie łazienki wyposażając je w sprzęt i dostosowując je do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- 2) W obszarze likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych, ze środków finansowych projektu „WSBiP – uczelnia dostępna”, zrealizowano n.w. przedsięwzięcia:
- a) dostosowanie siedziby Biura Osób Niepełnosprawnych (BON) dla potrzeb osób niepełnosprawnych;
  - b) dostosowanie budynku Uczelni do potrzeb OzN (montaż wjazdowej platformy schodowej i windy);
  - c) dostosowanie sal dydaktycznych i pomieszczeń uczelni do instalacji pętli induktofonicznych;
  - d) zwiększenie możliwości sprawniejszego poruszania się w budynkach Uczelni poprzez montaż tablic informacyjnych.

W obszarze 3 – Technologie wspierające, zrealizowano są następujące przedsięwzięcia:

- a) zakup licencji i wdrożenie dwóch platform edukacyjnych umożliwiających studentom niepełnosprawnym naukę w dowolnym miejscu i czasie za pomocą dowolnego urządzenia komputerowego, tabletu czy telefonu komórkowego;
  - platforma edukacyjna pozwoli dydaktykom na tworzenie i udostępnianie materiałów w formie elektronicznej, egzaminowanie on-line oraz udostępnianie nagranych wykładów;
  - platforma językowa umożliwi studentom z niepełnosprawnością doskonalić cztery umiejętności językowe; dzięki unikalnemu systemowi rozpoznawania mowy, student będzie miał możliwość doskonalenia mówienia poprzez szereg interaktywnych ćwiczeń;
- b) utworzenie w bibliotece uczelnianej stanowiska komputerowego dla osób niepełnosprawnych;
- c) wyposażenie wskazanych niżej pomieszczeń dydaktycznych i administracyjnych w pętle induktofoniczne ze sprzętem towarzyszącym i oprogramowaniem:
  - **Sala 6C** – pętla induktofoniczna ze wzmacniaczem LA-202 z mikrofonem nabiurkowym ECM-300LA, monitor interaktywny 75” z oprogramowaniem Avtek TS 5 Lite 75 na stojaku mobilnym, komputer stacjonarny + Office;
  - **Sala 9C** – pętla induktofoniczna ze wzmacniaczem LA-40 z mikrofonem nabiurkowym ECM-300LA, komputer All In One;
  - **Sala 12C** – pętla induktofoniczna ze wzmacniaczem LA-40 z mikrofonem nabiurkowym ECM-300LA, komputer stacjonarny + Office;
  - **Sala 17C** – pętla induktofoniczna ze wzmacniaczem LA-202 z mikrofonem nabiurkowym ECM-300LA, monitor interaktywny 75” z oprogramowaniem Avtek TS 5 Lite 75 na stojaku mobilnym;
  - **Sala 18C sala językowa** – pętla induktofoniczna ze wzmacniaczem LA-202, z systemem słuchawek i głośników MPJ6IND, monitor interaktywny 75” z oprogramowaniem Avtek TS 5 Lite 75 na stojaku mobilnym

- **Sala 21C** – pętla induktofoniczna ze wzmacniaczem LA-202 z mikrofonem nabiurkowym ECM-300LA, wizualizer plus ekran przenośny Aver U50+ Avtek Tripod 200;
- **Sala 22C** – Pętla induktofoniczna ze wzmacniaczem LA-40 z mikrofonem nabiurkowym ECM-300LA, komputer All In One;
- **Sala 6B** – pętla induktofoniczna ze wzmacniaczem LA-40 z mikrofonem nabiurkowym ECM-300LA, laptop MAC;
- **Sala 1A** – pętla induktofoniczna ze wzmacniaczem LA-202 TXS 631SET z mikrofonem nagłownym;
- **Sala 5A** – pętla induktofoniczna ze wzmacniaczem LA-202 TXS 631SET z mikrofonem nagłownym;
- **Aula 1B** – pętla induktofoniczna ze wzmacniaczem LA-202 z mikrofonem nabiurkowym ECM-300LA, Projektor Epson EB 2250U, Ekran 300m Avtek Business Electric 300P, Notebook z MS Office, 2 tablety;
- **Aula 2B** – pętla induktofoniczna ze wzmacniaczem LA-202 z mikrofonem nabiurkowym ECM-300LA, Projektor Epson EB 2250U, Ekran 300m Avtek Business Electric 300P
- **Kasa** – pętla induktofoniczna ze wzmacniaczem LA-40z mikrofonem pulpituowym ECM 200;
- **Dziekanat** – pętla induktofoniczna ze wzmacniaczem LA-40 z mikrofonem nabiurkowym ECM-300LA;
- **Wirtualny dziekanat** – monitor interaktywny 55" z wbudowanym komputerem OPS Avtek 5 Lite55 + OPS i5 + Windows ze stojakiem mobilnym regulowanym dostosowanym dla niepełnosprawnych, komputer stacjonarny, pętla induktofoniczna ze wzmacniaczem LA-40.
- **Biblioteka** – pętla induktofoniczna ze wzmacniaczem LA-40z mikrofonem pulpituowym ECM 200;

W obszarze 4 – Procedury

- 1) Dokonano przeglądu istniejących wewnętrznych aktów prawnych (zarządzeń, uchwał), a także regulaminów, wytycznych, polityk i procedur pod kątem ich dostępności do potrzeb OzN. W oparciu o wyniki ich analizy dokonano zmian w wewnętrznych aktach prawodawstwa.
- 2) Opracowano Politykę Dostępności ANSG dla Osób z Niepełnosprawnością obejmującą wszystkie sześć obszarów dostępności i wprowadzono ją do stosowania zarządzeniem Rektora ANSG nr 19/2022 z dnia 1 października 2022 r.
- 3) Opracowywano procedurę konsultacji inwestycji pod kątem dostępności, wprowadzoną zarządzeniem nr 20/2022 Rektora ANSG z dnia 1 października 2022 r. Przyjęta procedura jest gwarantem, że żadna z inwestycji na uczelni nie będzie mogła być zrealizowana bez akceptacji BON bądź innej jednostki odpowiedzialnej za dostępność. Akceptacja ta dotyczyć będzie każdego etapu realizacji inwestycji, w tym opracowania koncepcji lub projektu architektonicznego oraz planu remontu.

- 4) Opracowywane są rekomendacje dostosowania do potrzeb OZN zasad procesu rekrutacji i materiałów dydaktycznych do kształcenia na wszystkich kierunkach.

W obszarze 5 – Rodzaje wsparcia edukacyjnego

Obejmują one działania ukierunkowane na dostosowanie sposobu organizacji i właściwej realizacji procesu dydaktycznego **studentów** ze względu na ich stan zdrowia i rodzaj niepełnosprawności przy jednoczesnym utrzymaniu obowiązujących standardów kształcenia. Wsparcie to przybiera różne formy i **dostosowane jest do poszczególnych grup osób z niepełnosprawnością.**

1. Osoby z niepełnosprawnością wzrokową

1) Dostosowanie procesu kształcenia:

- a) w zakresie adaptacji zajęć:
  - możliwość nagrywania zajęć przez studenta,
  - możliwość otrzymywania materiałów dydaktycznych w formie dostępnej od wykładowców (np. w formie elektronicznej, w powiększonej czcionce);
- b) w zakresie adaptacji zaliczeń i egzaminów:
  - wydłużenie czasu ich trwania,
  - umożliwienie zdawania egzaminów pisemnych przy komputerze ze specjalistycznym oprogramowaniem,
  - otrzymywanie arkuszy egzaminacyjnych w powiększonej czcionce;
- 2) Dostosowanie materiałów edukacyjnych do formy dostępnej, np.:
  - a) forma elektroniczna;
  - b) powiększona czcionka
  - c) brajl;
  - d) grafika wypukła.
- 3) Współpraca BON ANSG z wykładowcami:
  - a) konsultacje i szkolenia dla prowadzących zajęcia z zakresu metod wspierania studentów z niepełnosprawnością wzrokową oraz z adaptowania materiałów dydaktycznych;
  - b) w zakresie technicznej organizacji zajęć i egzaminów.

2. Osoby z niepełnosprawnością słuchową

1) Dostosowanie procesu kształcenia:

- a) w zakresie adaptacji zajęć:
  - wykorzystywanie w trakcie zajęć środków dydaktycznych umożliwiających odbiór informacji kanałem wzrokowym (np. prezentacje multimedialne, przezrocza, grafy, wykresy, mapy, ilustracje, zdjęcia),
  - udostępnianie studentowi materiałów do zajęć odpowiednio wcześniej przed ich rozpoczęciem (np. konspekt w formie elektronicznej lub papierowej, główne tezy, bibliografia, prezentacja multimedialna),
  - umożliwienie korzystania z dostępnych rozwiązań technologicznych, m.in. używania systemów wspomagających słyszenie (FM), pętli indukcyjnej;

- b) w zakresie adaptacji zaliczeń i egzaminów:
  - wydłużenie czasu ich trwania,
  - podczas egzaminów ustnych możliwość otrzymywania pytań w formie pisemnej,
  - zmiana formy z ustnej na pisemną.
- 2) Współpraca BON ANSG z wykładowcami:
  - a) konsultacje i szkolenia dla prowadzących zajęcia z zakresu metod wspierania studentów z niepełnosprawnością słuchową;
  - b) w zakresie technicznej organizacji zajęć i egzaminów.
- 3) Tłumacz języka migowego.
- 4) Inne: pośredniczenie w uzyskiwaniu notatek z zajęć w sytuacji, gdy niepełnosprawność uniemożliwia studentowi samodzielne notowanie.

3. Osoby z niepełnosprawnością ruchową

- 1) Dostosowanie procesu kształcenia:
  - a) w zakresie adaptacji zajęć:
    - zamiana miejsc, w których odbywają się zajęcia na dostępne architektonicznie;
    - możliwość modyfikacji harmonogramu zajęć i/lub zamiana grupy;
    - możliwość nagrywania zajęć przez studenta;
    - możliwość otrzymywania materiałów dydaktycznych od wykładowców;
    - wsparcie osób z niepełnosprawnością rąk podczas zajęć, np. w UCSMed;
  - b) w zakresie adaptacji zaliczeń i egzaminów:
    - wydłużenie czasu ich trwania;
    - umożliwienie zdawania egzaminów pisemnych przy komputerze;
    - umożliwienie robienia krótkich przerw podczas pisania egzaminów pisemnych;
    - wsparcie podczas egzaminów pisemnych osób, którym niepełnosprawność utrudnia lub uniemożliwia samodzielne pisanie.
- 2) Współpraca BON ANSG z wykładowcami:
  - a) konsultacje i szkolenia dla prowadzących zajęcia z zakresu metod wspierania studentów z niepełnosprawnością ruchową;
  - b) w zakresie technicznej organizacji zajęć i egzaminów.
- 3) Inne:
  - a) wsparcie w pozyskiwaniu niezbędnej literatury lub innych materiałów edukacyjnych oraz w załatwianiu spraw administracyjnych w sytuacjach, w których niepełnosprawność studenta lub dostępność architektoniczna odpowiednich jednostek uczelni uniemożliwia mu samodzielność w tym zakresie;
  - b) pośredniczenie w uzyskiwaniu notatek z zajęć w sytuacji, gdy niepełnosprawność uniemożliwia studentowi samodzielne notowanie.

4. Osoby z zaburzeniami psychicznymi

- 1) Dostosowanie procesu kształcenia:
  - a) w zakresie adaptacji zajęć:

- zwiększenie limitu nieobecności wraz z możliwością nadrobienia zaległości na warunkach ustalonych z osobami prowadzącymi zajęcia;
- możliwość nagrywania zajęć przez studenta;
- możliwość otrzymywania materiałów dydaktycznych od wykładowców;
- wydłużenie czasu na przygotowanie prac zaliczeniowych, szczególnie obszernych prac pisemnych, a także w razie konieczności dzielenia ich na mniejsze części;
- b) w zakresie adaptacji zaliczeń i egzaminów:
  - wydłużenie czasu ich trwania;
  - rozłożenie sesji egzaminacyjnej w czasie;
  - w przypadku egzaminów z obszernego materiału umożliwienie zdawania go w częściach.
- 2) Współpraca BON ANSG z wykładowcami:
  - a) konsultacje i szkolenia dla prowadzących zajęcia z zakresu metod wspierania studentów z zaburzeniami psychicznymi.
  - b) w zakresie technicznej organizacji zajęć i egzaminów.
- 3) dodatkowe wsparcie edukacyjne dla studentów z zaburzeniami psychicznymi w postaci cyklu spotkań – konsultacji z psychologiem w Akademickiej Niepublicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, dotyczących m.in. technik radzenia sobie ze stresem, technik uczenia się.

5. Osoby z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

- 1) Dostosowanie procesu kształcenia:
  - a) w zakresie adaptacji zajęć:
    - możliwość nagrywania zajęć przez studenta;
    - możliwość otrzymywania materiałów dydaktycznych od wykładowców;
    - wydłużenie czasu na przygotowanie prac zaliczeniowych, szczególnie obszernych prac pisemnych, a także w razie konieczności dzielenie ich na mniejsze części;
    - zamiana referatów i prezentacji oraz aktywności werbalnej podczas zajęć na pisemną formę zaliczenia (np. test, esej);
  - b) w zakresie adaptacji zaliczeń i egzaminów:
    - wydłużenie czasu ich trwania;
    - rozłożenie sesji egzaminacyjnej w czasie;
    - w przypadku egzaminów z obszernego materiału umożliwienie zdawania go w częściach;
    - dostosowanie formy egzaminu;
    - umożliwienie zdawania egzaminu przy komputerze.
- 2) Współpraca BON ANSG z wykładowcami:
  - a) konsultacje i szkolenia dla prowadzących zajęcia z zakresu metod wspierania studentów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
  - b) w zakresie technicznej organizacji zajęć i egzaminów.

6. Osoby chorujące przewlekle

1) Dostosowanie procesu kształcenia:

a) w zakresie adaptacji zajęć:

- zwiększenie limitu nieobecności wraz z możliwością nadrobienia zaległości na warunkach ustalonych z osobami prowadzącymi zajęcia;
- możliwość otrzymywania materiałów dydaktycznych od wykładowców;
- umożliwienie zaliczania materiału w trybie indywidualnym w przypadku, gdy sytuacja zdrowotna uniemożliwia studentowi regularne uczestnictwo w zajęciach;
- modyfikacja harmonogramu zajęć minimalizująca nieobecności związane z planowanym leczeniem.

b) w zakresie adaptacji zaliczeń i egzaminów:

- wydłużenie czasu ich trwania;
- rozłożenie sesji egzaminacyjnej w czasie;
- w przypadku egzaminów z obszernego materiału umożliwienie zdawania go w częściach;

2) Współpraca BON ANSG z wykładowcami:

a) konsultacje i szkolenia dla prowadzących zajęcia z zakresu metod wspierania studentów chorujących przewlekle.

b) w zakresie technicznej organizacji zajęć i egzaminów.

7. Osoby ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu

1) Dostosowanie procesu kształcenia:

a) przykładowe formy adaptacji zajęć:

- możliwość otrzymywania materiałów dydaktycznych od wykładowców;
- możliwość nagrywania zajęć przez studenta.

b) przykładowe formy adaptacji zaliczeń i egzaminów:

- wydłużenie czasu ich trwania;
- rozłożenie sesji egzaminacyjnej w czasie;
- umożliwienie zdawania egzaminów pisemnych przy komputerze;
- w zadaniach, których celem nie jest sprawdzanie zasad ortografii pomijanie przy ocenie drobnych błędów w pisowni (np. zmiany kolejności liter, opuszczenia pojedynczych głosek).

2) Współpraca BON ANSG z wykładowcami:

a) konsultacje i szkolenia dla prowadzących zajęcia z zakresu metod wspierania studentów chorujących przewlekle;

b) w zakresie technicznej organizacji zajęć i egzaminów.

8. Osoby z innymi trudnościami zdrowotnymi

Osoby z niepełnosprawnościami nieuwzględnionymi powyżej, w tym osoby, u których nagła choroba lub wypadek skutkują czasową niezdolnością do pełnego uczestnictwa w zajęciach, osoby z zaburzeniami mowy i innymi schorzeniami mogą ubiegać się

o adaptacje egzaminów dostosowane do indywidualnych potrzeb wynikających ze stanu zdrowia i specyfiki studiowanego kierunku.

9. Formy wsparcia dedykowane do wszystkich grup

Niezależnie od ww. form wsparcia edukacyjnego dedykowanego dla poszczególnych grup studentów z określonymi dysfunkcjami każda osoba z niepełnosprawnością bez względu na jej rodzaj może skorzystać:

- 1) Z doradztwa i szkolenia dla studentów w zakresie nowoczesnych rozwiązań technologicznych wspierających proces nauczania, np.:
  - doradztwo w wyborze specjalistycznego oprogramowania,
  - szkolenia w posługiwaniu się sprzętem i oprogramowaniem.
- 2) Z lektoratu języka angielskiego prowadzonego przez lektorów w pracowni językowej w ANSG.
- 3) Z urlopu dziekańskiego w ramach możliwości, jakie daje Regulamin Studiów WSBiP w formie:
  - a) urlopu dziekańskiego na okres semestru lub roku w przypadku, gdy sytuacja zdrowotna uniemożliwia wywiązanie się z obowiązków akademickich;
  - b) urlopu dziekańskiego z prawem do udziału w wybranych zajęciach oraz zaliczania części przedmiotów objętych programem nauczania w przypadku, gdy sytuacja zdrowotna utrudnia wywiązywanie się z obowiązków akademickich.
- 4) Ze wsparcia w pozyskiwaniu niezbędnej literatury lub innych materiałów edukacyjnych oraz w załatwianiu spraw administracyjnych w sytuacjach, w których niepełnosprawność studenta lub dostępność architektoniczna odpowiednich jednostek uczelni uniemożliwia mu samodzielność w tym zakresie.
- 5) Z pośredniczenia w uzyskiwaniu notatek z zajęć w sytuacji, gdy niepełnosprawność uniemożliwia studentowi samodzielne notowanie.
- 6) Ze wsparcia w odnalezieniu osoby z roku, z którą student mógłby się kontaktować w razie wątpliwości czy pytań dotyczących studiów.
- 7) Z instruktażu w zakresie topografii budynków, w których mieszczą się jednostki dydaktyczne uczelni (sale zajęciowe, sekretariat, biblioteka itp.).

10. Podmioty Uczelni uczestniczące we wsparciu edukacyjnym studentów z niepełnosprawnościami.

- 1) **Władze uczelni i władze podstawowych jednostek organizacyjnych** (dziekani wydziałów lub osoby działające z ich upoważnienia – władne do wydawania decyzji w sprawie dostosowania procesu kształcenia (adaptacje zajęć i adaptacje zaliczeń i egzaminów) oraz przyznawania urlopów dziekańskich.
- 2) **Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych** – komórka opiniująca i doradcza, odpowiedzialna za:
  - a) dobór odpowiednich form wsparcia edukacyjnego dostosowanych do indywidualnych potrzeb związanych z niepełnosprawnością oraz do specyfiki studiowanego kierunku;

- b) doradztwo i szkolenia dla studentów w zakresie nowoczesnych rozwiązań technologicznych;
- c) konsultacje i szkolenia dla prowadzących zajęcia;
- d) obsługę dokumentacji studentów potwierdzającej niepełnosprawność (wprowadzanie danych z orzeczenia lub dokumentu równoważnego do wniosku studenta ubiegającego się o stypendium dla niepełnosprawnych lub zapomogę;
- e) tłumacza języka migowego.

Cały zakres zadań BON jest określony w regulaminie organizacyjnym Uczelni.

- 3) **Nauczyciele akademicy, wykładowcy i egzaminatorzy** – odpowiedzialni za wdrażanie adaptacji zajęć, zaliczeń i egzaminów przyznanych studentom przez odpowiednie władze w sposób pozwalający osiągnąć studentom efekty kształcenia.
- 4) **Administratorzy budynków** – odpowiadający za środowisko fizyczne, w którym odbywają się zajęcia dydaktyczne.
- 5) **Pracownicy administracji** (pracownicy dziekanatów, kwestury, rektoratu, działu socjalno-kadrowego) – odpowiedzialni za obsługę administracyjną studentów niepełnosprawnych w formie im dostępnej. Do szczególnych zadań administracji uczelni w powyższym zakresie wsparcia procesu dydaktycznego osób niepełnosprawnych należy m.in.:
  - a) dostosowywanie wymogów formalnych i struktur administracyjnych do potrzeb osób niepełnosprawnych;
  - b) usuwanie barier w dostępie do zasobów informacyjnych i zajęć dydaktycznych – współpraca z biblioteką uczelnianą, mająca na celu zwiększenie ich dostępności dla osób niewidomych i niedowidzących oraz niesłyszących i niedosłyszących;
  - c) integracja i promocja środowiska studentów niepełnosprawnych;
  - d) kształtowanie przychylnych postaw wobec osób niepełnosprawnych;
- 6) **Studenci niepełnosprawni** – odpowiedzialni za wnioskowanie o dostępne formy dostosowania procesu kształcenia oraz za wdrażanie adaptacji zajęć, zaliczeń i egzaminów w porozumieniu z osobami prowadzącymi zajęcia.

11. Zasady wsparcia edukacyjnego

We wsparciu edukacyjnym i w formach jego stosowania w Uczelni przestrzegane jest 7 *zasad wsparcia edukacyjnego*, uchwalonych przez Prezydium KRASP 2 czerwca 2016 r., są to:

- 1) **Indywidualizacja** – adaptacje procesu studiowania osoby niepełnosprawnej dostosowane do jej indywidualnych potrzeb edukacyjnych, wynikających ze specyfiki stanu zdrowia oraz specyfiki zajęć, w tym warunków, w jakich się one odbywają.

W zależności od rodzaju oraz stopnia niepełnosprawności, a także w związku z innymi czynnikami, takimi jak przebieg wcześniejszej edukacji, czy możliwości finansowe, student może mieć różne ograniczenia oraz różne umiejętności i techniki kompensowania niepełnosprawności. W wielu przypadkach możliwe jest wdrożenie różnych rozwiązań, które dają możliwość osiągnięcia tego samego celu, czyli skutecznego zaadaptowania procesu kształcenia bez naruszania standardu akademickiego. Z drugiej strony, w zależności od tego,

jakie są kluczowe elementy danych zajęć, sugerowane adaptacje mogą być w niektórych przypadkach bardziej asekuracyjne, a w innych dalej idące.

- 2) **Podmiotowość** – uwzględnienie autonomii osoby niepełnosprawnej i prawa do decydowania o sobie.

Osoba niepełnosprawna zna swoją sytuację oraz konsekwencje niepełnosprawności najlepszy z możliwych. Ona też ponosi pełną odpowiedzialność za swoje decyzje i rozwój osobisty. Dlatego wszelkie wybory, nawet te, które na pierwszy rzut oka mogą wydawać się nierozsądne, należy uszanować i podejmować możliwe do przeprowadzenia działania, zmierzające do wprowadzenia w życie decyzji studenta. Nie stoi to w sprzeczności z ewentualnym zwróceniem uwagi studenta na czynniki, mogące mieć znaczenie dla jego sukcesu lub niepowodzenia (na przykład wymagania związane z programem studiów, z których student może nie zdawać sobie sprawy).

- 3) **Rozwijanie potencjału osoby niepełnosprawnej w związku z realizowanym przez nią procesem kształcenia** – dobór takich adaptacji, które pozwalałyby studentowi nabywać wiedzę i rozwijać praktyczne umiejętności.

Należy dbać o to, aby stosowane adaptacje umożliwiały studentowi w jak największym stopniu realizację zajęć przewidzianych w programie studiów. W przypadku gdy do wyboru mamy zwolnienie studenta z jakiejś aktywności (co w pewnych wypadkach może być akceptowalną adaptacją) oraz podjęcie działań, aby w zmienionej formie, zadanie mogło być przez studenta wykonane, należy przyjąć tę drugą opcję.

- 4) **Racjonalność dostosowania** – proponowanie adaptacji racjonalnych ekonomicznie, skutecznie wyrównujących szanse osoby niepełnosprawnej oraz gwarantujących zachowanie standardu akademickiego.

Racjonalna adaptacja to taka, która w możliwie najlepszy sposób zapewnia dostęp do tych samych treści oraz daje możliwość realizowania zadań praktycznych, do których mają dostęp osoby bez niepełnosprawności. Trzeba się liczyć z tym, że adaptacja taka teoretycznie będzie możliwa, lecz jej koszt lub wysiłek związany z jej wprowadzaniem będzie zbyt duży. Wówczas konieczne jest szukanie innych rozwiązań.

- 5) **Utrzymanie standardu akademickiego** – przygotowanie adaptacji przy jednoczesnym utrzymaniu kryteriów merytorycznych obowiązujących wszystkich studentów.

Osiągnięcie założonych efektów kształcenia jest jednym z praw studiujących osób niepełnosprawnych. Wszelkie adaptacje muszą być zatem przygotowane tak, aby zagwarantowane zostało zachowanie kluczowych elementów procesu realizacji programu studiów. Z tego względu niezwykle istotna jest współpraca naukowców i nauczycieli akademickich zajmujących się daną dziedziną wiedzy. Wymagania dotyczące zajęć o takiej samej tematyce na różnych kierunkach studiów bywają różne, dlatego proponowane rozwiązania w niektórych sytuacjach będą właściwe do zastosowania, a w innych nie.

- 6) **Adaptacje najbliższe standardowemu przebiegowi zajęć** – a więc takie, które nie mają charakteru przywileju dla osoby niepełnosprawnej, ale w sposób racjonalny wyrównywałyby jej szanse w zakresie możliwości realizacji procesu kształcenia uznanego za optymalny na danych zajęciach.

Zasada ta ma na celu dążenie do dokonywania możliwie najmniejszych zmian standardowego sposobu studiowania. Przyjmuje się też, że pierwotnie przyjęte sposoby prowadzenia zajęć i egzaminowania mają znaczenie dla przebiegu studiów. Na przykład przyjęcie pisemnej formy egzaminu oznacza nie tylko sprawdzenie wiedzy studenta, lecz również założenie, że student powinien mieć umiejętność wykazania się nią na piśmie. Z tego względu adaptacja egzaminu pisemnego powinna w pierwszej kolejności iść w kierunku zmiany sposobu pisania (np. w powiększonym druku, na komputerze, przy użyciu alfabetu brajla).

- 7) **Równe prawa i obowiązki** – dbałość nie tylko o realizowanie równych praw dla osób niepełnosprawnych, ale również egzekwowanie (dzięki zapewnieniu tych praw) wypełniania obowiązków studenckich na takim samym poziomie, jak w przypadku studentów bez niepełnosprawności.

Jednym z celów dokonywania racjonalnych adaptacji jest dążenie do zobjektywizowania możliwości i – co za tym idzie – oceny studenta. Ocena pozytywna jest jedynie potwierdzeniem tego, że student posiadał wiedzę i umiejętności, jakie były założone. Zwalnianie z wypełniania obowiązków może stanowić utrudnienie dla studenta w osiągnięciu założonego celu. Będzie też odebrane przez innych studentów jako uprzywilejowywanie. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych powinny zapewnić im równe traktowanie, co da im szansę na wzięcie odpowiedzialności za siebie i swoje obowiązki w takim samym stopniu, jak ma to miejsce w przypadku osób bez niepełnosprawności.

W obszarze 6 – szkolenia podnoszące świadomość niepełnosprawności

- 1) Kompetencje kadry zarządzającej, administracyjnej, pracowników dydaktycznych jak i samych studentów w zakresie dostępności, budowane są w uczelni poprzez szkolenia zewnętrzne i wewnętrzne, zarówno świadomościowe oraz specjalistyczne.
  - a) W ramach szkoleń wewnętrznych przeprowadzono:
    - trzy jednodniowe świadomościowe szkolenia, których zakres merytoryczny zakładał podniesienie świadomości na temat osób z niepełnosprawnościami, ich potrzeb, barier oraz oczekiwań;
    - trzy dwudniowe szkolenia specjalistyczne, które na celu miały podniesienie wiedzy, umiejętności i kompetencji do pracy z osobami z niepełnosprawnościami.
  - b) Każde z ww. szkoleń prowadzone było przez dwóch trenerów (ekspertów) zewnętrznych specjalizujących się w poszczególnych dziedzinach.
- 2) W celu podnoszenia kompetencji i dzielenia się dobrymi praktykami w zakresie budowy uczelni dostępnej dla niepełnosprawnych, dla kadry zarządzającej uczelnią zaplanowane są wizyty studyjne w trzech różnych uczelniach w kraju
- 3) Każdy pracownik, zarówno administracyjny, jak i dydaktyczny, przy pierwszym nawiązywaniu stosunku pracy z uczelnią jest informowany o obowiązującej w Uczelni Polityce Dostępności i obowiązku przestrzegania zawartych w niej zasad.
- 4) Nowo przyjęci studenci z niepełnosprawnością w trakcie pierwszego informacyjnego szkolenia w Uczelni, odbywają dodatkowe szkolenie w BON, na którym informowani są:
  - a) o istniejących w Uczelni udogodnieniach dla niepełnosprawnych i możliwości skorzystania z nich;

- b) o przepisach wewnątrzuczelnianych dotyczących osób z niepełnosprawnościami oraz sposobach i technikach ich wyszukiwania i korzystania;
- c) o przywilejach i przysługującym im prawach z tytułu niepełnosprawności w trakcie realizacji programu dydaktycznego studiów;
- d) o formach pomocy socjalnej dla studentów, w tym dla studentów z niepełnosprawnością.

Inne pozaobszarowe formy wsparcia studentów z niepełnosprawnością

1) Wsparcie finansowe studentów z niepełnosprawnością

Polityka wsparcia finansowego dla studentów realizowania jest w oparciu i zgodnie z postanowieniami zawartymi w art.86 – 95 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Polega ona na bezpośredniej pomocy finansowej w postaci stypendiów dla studentów niepełnosprawnych i zapomóg. W uczelni został opracowany system pomocy materialnej dla studentów, w tym dla studentów niepełnosprawnych. Na system składają się:

- a) „Regulamin świadczeń dla studentów ANSG”, wprowadzony zarządzeniem Rektora ANSG z dnia 1 października 2022 r.
- b) powołane oddzielnymi zarządzeniami Rektora Uczelniana Komisja Stypendialna i Odwoławcza Komisja Stypendialna. Większość w ww. komisjach stanowią studenci delegowani przez uczelniany Samorząd Studentów ANSG.
- c) corocznie wydawane zarządzenia rektora określające wysokość miesięcznych kwot dla poszczególnych rodzajów stypendiów i zapomóg w danym semestrze roku akademickiego.
- d) bazy informacyjnej dotyczącej pomocy materialnej, zamieszczonej na stronie podmiotowej uczelni pod zakładką ”stypendia”, zawierającej akty prawne, komunikaty, wzory druków itp.

2) Wsparcie ze strony biblioteki uczelnianej.

- a) Biblioteka ANSG istnieje od 1998 roku; mieści się w budynku głównym uczelni przy ul. Akademickiej 12, na parterze. Dojazd i wejście do biblioteki jest dostępne i dostosowane dla osób niepełnosprawnych. Biblioteka obsługuje szerokie grono użytkowników, począwszy od studentów, słuchaczy, po władze rektorskie. Ma za zadanie zapewnić wsparcie każdej z grup użytkowników (w tym z niepełnosprawnością) w zakresie ich potrzeb. Wydzieloną jej część zajmuje czytelnia z 30 miejscami siedzącymi oraz z 11 komputerami z dostępem do katalogu bibliotecznego. Trzy komputery są podłączone do sieci Internet oraz drukarki, zaś jeden jest dedykowany na korzystanie z cyfrowej wypożyczalni Academica.
- b) W bibliotece istnieje stanowisko komputerowe dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Komputer wyposażony jest w powiększalnik, program udźwiękowiony oraz linijkę brajlofską. Osoby z niedowładem kończyn górnych mogą skorzystać ze stanowiska wyposażonego w nakładkę na klawiaturę, umożliwiającą precyzyjne naciskanie na dany przycisk oraz specjalną mysz, którą

można obsługiwać całą dłońią lub stopą. Wykwalifikowana kadra udziela wsparcia oraz uczy, jak korzystać ze specjalistycznych urządzeń. Ponadto stanowisko to jest przygotowane w taki sposób, aby w razie potrzeby i w obecności wykładowcy osoba niepełnosprawna zaliczała wiedzę lub zdawała egzamin przy protezowanym komputerze.

- c) Księgozbiór gromadzony przez bibliotekę ANSG w Ostrowcu Św. liczy ponad 25 000 woluminów i 30 czasopism w prenumeracie. W zbiorach znajdują się publikacje dotyczące niepełnosprawności, rehabilitacji, aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Ponadto biblioteka posiada bogaty księgozbiór medyczny, w tym książki z anatomii, fizjologii, patologii medycznej, zdrowia publicznego, edukacji zdrowotnej, opieki i rehabilitacji.

- d) Biblioteka ANSG dla osób z niepełnosprawnością oferuje dostęp do czasopism w wersji papierowej i on-line (większość w wersji open access)
  - Rehabilitacja Medyczna – arch. wersja papierowa i on Line
<https://rehmed.pl/resources/html/cms/MAINPAGE>
  - Rehabilitacja w Praktyce – arch. wersja papierowa
<https://rehabilitacja.elamed.pl>
  - Postępy Rehabilitacji/ Advances in Rehabilitation – wersja papierowa i on line
  - Aktywizacja Zawodowa Osób Niepełnosprawnych – wersja papierowa
  - Cross (dla niewidomych i słabo widzących) – wersja papierowa
  - Polityka Społeczna – wersja papierowa

3) Doradztwa informacyjno-fachowego ze specjalistycznych jednostek w tym pomoc psychologiczna.

- a) Uczelnia ma podpisane umowy i współpracuje z szeregiem jednostek z tzw. otoczenia zewnętrznego, działających na terenie jej siedziby, w tym z jednostkami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, między innymi z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatowym Biurem Pracy, organizacjami pozarządowymi i wolontariackimi. Osoby z niepełnosprawnością mogą korzystać z różnych form pomocy oferowanych przez ww. jednostki w ramach realizowanych przez nie programów finansowanych ze środków UE. Osoby niepełnosprawne mogą ubiegać się między innymi o pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, poprzez dofinansowanie edukacji w szkole wyższej (studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie i studia podyplomowe).
- b) W Uczelni od 1 września 2017 r. działa Akademicka Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna świadcząca studentom z niepełnosprawnościami wsparcie i terapię psychologiczną. Studenci poprzez BON mogą skorzystać z konsultacji i porad wysoko wykwalifikowanej kadry dydaktycznej uczelni prowadzących zajęcia na kierunku pielęgniarstwo. Są wśród nich: lekarze specjaliści, fizjoterapeuci, psychologowie, psychiatry, w tym pracujący na co dzień w placówkach służby zdrowia i poradniach specjalistycznych.

- c) Przydatne dla osób z niepełnosprawnością strony internetowe:
- www.pfron.org.pl – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
  - www.pzn.org.pl – Polski Związek Niewidomych
  - www.pzg.org.pl – Polski Związek Głuchych
  - www.niepelnosprawni.gov.pl – Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych
  - www.firr.org.pl – Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego
  - www.szansadlaniewidomych.org – Fundacja Szansa dla Niewidomych
  - www.niepelnosprawni.pl – ww.sprawni-niepelnosprawni.pl
  - www.fundacja.pomocmaltanska.pl

ZAKOŃCZENIE

Niniejsza „Polityka” jest polityką otwartą. Wszystkie zawarte w niej postanowienia, aspekty funkcjonowania uczelni na rzecz osób z niepełnosprawnością w obszarach dydaktyki, infrastruktury, organizacji i obsługi procesu szkolenia nie stanowią katalogów zamkniętych i zakończonych. Będą na bieżąco rozbudowywane i dostosowywane do nowo wchodzących przepisów prawa oraz zmian dokonywanych w obszarze budynków uczelni i bazy materiałowej, rozbudowywanej stosownie do wielkości środków finansowych (dotacji celowej), jakie Uczelnia będzie otrzymywała z MNiSzW w ramach „*funduszu wsparcia osób niepełnosprawnych*” oraz środków pozyskiwanych z innych źródeł.